

Forsyningsforskriften ved anskaffelser innen VA

Jostein Thorvaldsen, Sweco Norge AS

Overordnet regelverk

- [Lov om offentlige anskaffelser](#) gir overordnede føringer for offentlige anskaffelser.
- Loven gjelder bl.a. stat, fylke og kommuner
- Loven gjelder for anskaffelser over kr. 100 000 ekskl. mva
- Loven bygger på EU-direktiv
- Under loven ligger bl.a. forskriftene:
 - Forskrift om offentlige anskaffelser ([anskaffelsesforskriften](#))
 - Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene ([forsyningsforskriften](#))

Anskaffelsesloven

- § 4 Grunnleggende prinsipper :
 - Konkurransen
 - Likebehandling
 - Forutberegnelighet
 - Etterprøvbarhet
 - Forholdsmessighet

De grunnleggende prinsippene **MÅ** ligge til grunn for alle anskaffelser over kr. 100 000,-.

Virkeområder

- **Anskaffelsesforskriften** gjelder for alle kommunale anskaffelser bortsett fra forsyningsaktivitetene
 - Gass og varme
 - Elektrisitet
 - Drikkevann
 - Transport
 - Havner og lufthavner
 - Post
 - Olje, gass kull og andre typer fast brensel
- For forsyningsaktivitetene over gjelder **Forsyningsforskriften**

Forsyningsaktiviteten drikkevann

- Forsyningsforskriften

§ 1-5.Drikkevann

(1) Forskriften gjelder for aktiviteter som har til formål

a) å stille til rådighet eller drive **faste nettverk** beregnet på å yte tjenester til offentligheten i forbindelse med **produksjon, transport** eller **distribusjon** av drikkevann

b) å forsyne slike nettverk med drikkevann.

Forsyningsaktiviteten drikkevann

- Forsyningsforskriften

§ 1-5.Drikkevann

(2) Forskriften gjelder også når en **oppdragsgiver som utøver en aktivitet som nevnt i første ledd**, inngår kontrakter knyttet til

a) vannbyggingsprosjekter, irrigasjon eller drenering, forutsatt at vannmengden som er beregnet på forsyning av drikkevann, utgjør mer enn 20 prosent av den totale vannmengden som stilles til rådighet, eller

b) å **lede bort eller rense avløpsvann.**

Blandede anskaffelser

- For anskaffelse som delvis er omfattet av forsyningsforskriften og delvis er omfattet av anskaffelsesforskriften, f.eks. gang- og sykkelvei med vann og avløpsledninger i veikroppen, kan oppdragsgiver

- a) Inngå separate kontrakter etter reglene for den enkelte aktivitet, eller
- b) Inngå en blandet kontrakt etter reglene som gjelder for den aktiviteten anskaffelsen i hovedsak er beregnet for, eller

dersom det ikke er mulig å avgjøre hvilken aktivitet som anskaffelsen i hovedsak er beregnet for

- c) Inngå en blandet kontrakt etter anskaffelsesforskriften

Valgfrihet?

- Kan man velge å benytte anskaffelsesforskriften selv om anskaffelsen er omfattet av forsyningsforskriften?
 - Dette er usikkert. [Veileder til forsyningsforskriften](#) utgitt av Regjeringen sier at dette er OK, men
 - Det finnes ikke hjemmel i forsyningsforskriften til å velge
 - I praksis er forsyningsforskriften mer fleksibel enn anskaffelsesforskriften, og dersom man overholder anskaffelsesforskriften, overholder man også som hovedregel forsyningsforskriften

Ulike kontrakter

- Felles for anskaffelsesforskriften og forsyningsforskriften er at de skiller mellom
 - a) Bygge- og anleggskontrakter
 - b) Vare- og tjenestekontrakter
 - c) Plan- og designkontrakter
 - d) Kontrakter om særlige tjenester
 - e) Kontrakter om helse- og sosialtjenester
- For VA er **bygge- og anleggskontrakter, varekontrakter eller tjenestekontrakter** aktuelle

Forsyningsforskriften

Forsyningsforskriften har fire hoveddeler:

- Del I gjelder for alle anskaffelser som er omfattet av forskriften
- Del II gjelder for kontrakter med anslått verdi lik eller over EØS-terskelverdi (unntatt kontrakter om særlige tjenester og kontrakter om helse- og sosialtjenester)
- Del III gjelder for kontrakter om særlige tjenester og kontrakter om helse- og sosialtjenester med anslått verdi lik eller over EØS-terskelverdi
- Del IV gjelder for kontrakter om plan- og designkonkurranser med anslått verdi lik eller over EØS-terskelverdi

Forsyningsforskriften

- Oppsummert:
 - Under EØS-terskelverdi: Del I
 - Over EØS-terskelverdi: Del II, III og IV

Forsyningsforskriften

§ 5-2. EØS-terskelverdier

(1) EØS-terskelverdiene er

- a) 4,1 millioner kroner ekskl. mva. for **vare- og tjenestekontrakter** og plan- og designkonkurranser
- b) 51 millioner kroner ekskl. mva. for **bygge- og anleggskontrakter**.

(2) EØS-terskelverdien er 9,25 millioner kroner ekskl. mva. for kontrakter om særlige tjenester og helse- og sosialtjenester.

Endret ved forskrift 4 april 2018 nr. 533 (i kraft 6 april 2018).

Anskaffelsesstrategi

- Når en oppdragsgiver skal anskaffe noe for det offentlige, uavhengig av hva som skal anskaffes, anbefales det å utarbeide en anskaffelsesstrategi.

Anskaffelsesstrategi

- Anskaffelsesstrategien skal være et skriftlig dokument som redegjør for
 - a) Hva som skal anskaffes
 - b) Hvem skal anskaffe
 - c) Hva er kontraktens anslåtte verdi
- a) + b) avgjør hvilket regelverk som skal anvendes
- a) + c) avgjør hvilken del av regelverket som skal anvendes

Anskaffelsesstrategi

- Videre bør det av anskaffelsesstrategien komme frem
 - d) Hvilken anskaffelsesprosedyre som skal benyttes
 - e) Hvilke kvalifikasjonskrav som skal benyttes
 - f) Hvilke tildelingskriterier som skal benyttes (laveste pris/kostnad eller beste forhold mellom pris/kostnad og kvalitet)
 - g) Entrepriseoppdeling og entrepriseform
 - h) Annet, som f.eks. kunngjøring av konkurranse

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Bygge- og anleggskontrakter under EØS-terskelverdi (for tiden 51 millioner kroner ekskl. mva) er omfattet av forsyningsforskriften del I
- Forsyningsforskriften del I
 - a) Angir ikke tillatte anskaffelsesprosedyrer
 - b) Har ikke krav til bruk av konkurransegjennomføringsverktøy (KGV), dvs. ikke krav til å benytte elektronisk utsending av konkurransegrunnlag eller innlevering av tilbud
 - c) Gjennomføring av anskaffelsen må følge Anskaffelsesloven med spesiell vekt på §4, Grunnleggende prinsipper (Konkurranse, Likebehandling, Forutberegnelighet, Etterprøvbarhet og Forholdsmessighet)

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Konkurransen kan skje ved
 - a) Å lyse ut en åpen konkurranse. Alle som ønsker kan da delta i konkurransen.
 - b) Å lyse ut en begrenset konkurranse. Alle som ønsker kan da søke om å delta, og oppdragsgiver velger et antall til å gi tilbud, minimum tre stk, basert på valgte kriterier (prekvalifisering)
 - c) Å invitere noen oppdragsgiver selv velger til å delta. Må være minst tre stykker, flere dersom anskaffelsens verdi er høy (krav til forholdsmessighet)

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Ved invitert konkurranse
 - a) Er det opp til oppdragsgiver å velge hvilke firma som skal inviteres. Men utvelgelsen må være saklig og forsvarlig
 - b) Oppdragsgiver trenger ikke begrunne hvorfor oppdragsgiver har valgt ut de inviterte firmaene.
 - c) Invitasjonen må sikre reell konkurranse.

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Forutberegnelighet skjer bl.a. ved at oppdragsgiver i utlysning/invitasjon eller konkurransegrunnlag er
 - a) tydelige på hva som skal anskaffes
 - b) opplyser om kvalifikasjonskrav og hvordan disse blir vurdert
 - c) opplyser om tildelingskriterier og hvordan disse blir vurdert og vektet

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Etterprøvbarhet skjer bl.a. ved
 - a) Lage anskaffelsesstrategi. Her går anskaffelsens verdi frem.
 - b) All kommunikasjon foregår skriftlig. Eventuelle telefonsamtaler følges opp med et notat.
 - c) Føre anskaffelsesprotokoll.
 - Ved bruk av KGV genereres anskaffelsesprotokoll automatisk.
 - Uten bruk av KGV må anskaffelsesprotokoll føres manuelt

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- I forsyningsforskriften del I er det ikke angitt tillatte anskaffelsesprosedyrer slik som i
 - Forsyningsforskriften del II (åpen eller begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring eller konkurransepreget dialog) eller i
 - Anskaffelsesforskriften del II (åpen eller begrenset tilbudskonkurranse) og
 - Anskaffelsesforskriftens del III (åpen eller begrenset anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring eller konkurransepreget dialog).

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt under EØS-terskelverdi, del I

- Dersom oppdragsgiver i konkurranse etter forsyningsforskriftens del I ikke tenker å følge reglene for de tillatte anskaffelsesprosedyrene i forsyningsforskriftens del II eller anskaffelsesforskriften, **må oppdragsgiver heller ikke bruke disse begrepene i invitasjonen, utlysningen eller konkurransegrunnlaget**
- Årsaken til dette er at begrepene skaper forventning om bruk av gitt regelverk og det følgelig bryter med kravet til forutberegnelighet
- Bruk heller begrepet Konkurranse

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- Anskaffelse over EØS-terskelverdi må lyses ut på Doffin og TED
- Det må benyttes KGV.

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- Tillate anskaffelsesprosedyrer:
 - Åpen anbudskonkurranse
 - Begrenset anbudskonkurranse
 - Konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring
 - Konkurransepreget dialog

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- **Åpen anbudskonkurranse:**

- Kan være aktuelt der det ikke er veldig omfattende å utarbeide og evaluere tilbud.
- Alle interesserte leverandører har anledning til å gi tilbud.
- Det ikke tillatt å forhandle om tilbudene.
- Oppdragsgiveren har adgang til skriftlig å be leverandørene ettersende, supplere, avklare eller utfylle mottatte opplysninger eller dokumentasjon innen en kort tilleggsfrist dersom opplysningene eller dokumentasjonen synes å inneholde feil eller uklarheter, eller dersom bestemte opplysninger eller dokumenter mangler. Slik ettersending, supplering, avklaring eller utfylling skal ikke medføre at tilbudet forbedres.

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- **Begrenset anbudskonkurranse:**

- Kan være aktuelt der det er omfattende å utarbeide og evaluere tilbud
- Alle interesserte leverandører har anledning til å levere en forespørsel om å få delta i konkurransen.
- De leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, får gi tilbud. Oppdragsgiveren må enten invitere alle de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene som er satt for å delta i konkurransen, eller foreta en utvelgelse blant de kvalifiserte. **OBS!** Dersom det skal velges blant de kvalifiserte, må det opplyses om i utlysningen (forutberegnelighet)
- Det ikke tillatt å forhandle om tilbudene.
- Oppdragsgiveren har adgang til skriftlig å be leverandørene ettersende, supplere, avklare eller utfylle mottatte opplysninger eller dokumentasjon innen en kort tilleggsfrist dersom opplysningene eller dokumentasjonen synes å inneholde feil eller uklarheter, eller dersom bestemte opplysninger eller dokumenter mangler. Slik ettersending, supplering, avklaring eller utfylling skal ikke medføre at tilbudet forbedres.

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- **Konkurransen med forhandling etter forutgående kunngjøring:**
 - Kan være aktuelt der anskaffelsen er litt kompleks, f.eks. vannverk eller renseanlegg
 - Alle interesserte leverandører har anledning til å levere en forespørsel om å få delta i konkurransen.
 - De leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, får gi tilbud. Oppdragsgiveren må enten invitere alle de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene som er satt for å delta i konkurransen, eller foreta en utvelgelse blant de kvalifiserte. **OBS!** Dersom det skal velges blant de kvalifiserte, må det opplyses om i utlysningen (forutberegnelighet)
- Det er tillatt å forhandle om tilbudene.

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- **Konkurransepreget dialog:**

- Kan være aktuelt der oppdragsgiver har et behov utenom det vanlige
- Alle interesserte leverandører har anledning til å levere en forespørsel om å få delta i konkurransen.
- De leverandørene som blir invitert av oppdragsgiveren, får gi tilbud. Oppdragsgiveren må enten invitere alle de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene som er satt for å delta i konkurransen, eller foreta en utvelgelse blant de kvalifiserte. **OBS!** Dersom det skal velges blant de kvalifiserte, må det opplyses om i utlysningen (forutberegnelighet).

For vann og/eller avløp: Bygge- og anleggskontrakt over EØS-terskelverdi, del II

- **Konkurransepreget dialog:**

- Gir oppdragsgiver adgang til å gå i dialog med leverandørene om hvordan hans behov best kan oppfylles, f.eks. ved at leverandørene leverer og eventuelt reviderer forprosjekt i dialogfasen.
- Etter endt dialogfase gjennomføres en ordinær begrenset anbudskonkurranse basert på løsningene som er fremkommet i dialogfasen.

Konkurransesgrunnlag

- Innspill til konkurransesgrunnlag, uavhengig av hvilket regelverk som benyttes:
 - Still krav til maksimalt to **ledd i leverandørkjeden** under tilbyder, dvs. maksimalt underentreprenør og under underentreprenør.
 - Still krav om **bruk av lærlinger** for fagområder der det er spesielle behov for lærlingeplasser. Jfr. [Forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter](#), og der anskaffelsens verdi er over 2 mill kr og har varighet over tre mnd. Behovet for lærlingeplasser finnes hos [Utdanningsdirektoratet](#).
 - I begrenset tilbuds- eller anbudskonkurranse, konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring og konkurransepreget dialog: Sett frist for begjæring om **midlertidig forføyning** både i anskaffelsesdokumentene og i meddelelsen om avvisning eller forkastelse.

Konkurransesgrunnlag

- Innspill til konkurransesgrunnlag, uavhengig av hvilket regelverk som benyttes:
 - Still krav om at ansatte hos leverandører og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med [Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår](#)

Takk for oppmerksomheten!